Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. ЧИСЛО 19. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н .ДЖ., ВТОРОК, 25-го СІЧНЯ, 1921.

VOL. XXIX. No. 19. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, JANUARY 25, 1921. THREE CENTS

Американські фармери подарували 15 міліонів кукурудзи для голодуючої Европи.

Герберт Гувер подав в неділю до публичного відома, що американські фармери з середньо-західних стейтів подарували 15 міліонів кукурудзи на запомогу голодуючій Европі. Комітет Европейської Помочи, на котрого чолі стоїть Гувер, починає робити приготовання до зібрання, пересилки і розділу сеї кукурудзи.

Дж. Р. Говард, президент Американського Фармерського Бюра, котре представляє 1,250.000 фармерів заявив, що фармері віддають увесь злишний притос кукурудзи, а як заплату готові приняти подяку.

Фармері зобовязуються доставити кукурудзи до найблизчих зелізничих стацій, а працю і кошта транспорту, мелення та розділу мають поносити Европейський Запомоговий Комітет, Американський Комітет для Помочи Голодуючим в Китаю та Запомоговий Комітет для Близького Сходу.

Головним питанием для тих організацій являється меленнє та перевіз. Обчисляють, що сам перевіз кукурудзи до Европі або до Китаю буде коштувати 50 центів за бушель. Отже сам транспорт буде коштувати 7 і пів міліона долярів; сю суму мусять згадані організації зібрати з добровільних жертв серед Американців.

ЗЕЛІЗНИЦІ СКОРОЧУЮТЬ РОБОЧИЙ ТИЖДЕНЬ ТА ВИКИДАЮТЬ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 22. січня. — Ґенеральний Менаджер, Ірі Рейлровд Ко., заявив, що ся зелізниця скорочує час праці усіх своїх робітників на 5 днів у тижни. Ірі наймає 48 тисяч робітників.

БАЛТИМОР, 22. січня. — Балтимор енд Огайо Рейлровд Ко. викинула з роботи 7 тисяч робітників. Менаджери кажуть, що вони воліли викинути усіх робітників на короткий час, як скоротити усім робочий тиждень на довший час.

ГЕТИСБЕРҐ, (Місисипі), 22. січня. — Зелізниця Мисисипі Сентрел Рейлровд обнизила заплату о 10 до 30 процент, починаючий з днем 1. лютого.

ГОЛІЮК, (Месечузетс), 22. січня. — Паперовні Америкен Райтінґ Пейпер Ко. оповістили, що з днем 1. лютого число робітників буде обнижене до 100.

СЕНАТОР ЗАЯВЛЯЄ В СЕНАТІ, ЩО АНГЛІЯ ДИКТУЄ АМЕРИЦІ РОСІЙСЬКУ ПОЛІТИКУ.

ВАШІНҐТОН, 22. січня. — Підчас дебати над Лігою Народів, сенатор Френс, заявив в Сенаті, що Англія диктує Злученим Державам, яку вони мають політику вести супроти Росії. Ціллю Англії являється змонополізованнє торговлі з Росією.

СЕНАТОР ПРОТИ ҐЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРАТОРА.

В дальшім тягу своєї промови сенатор Френс заявив, що урядники департаменту (міністерства) справедливости поповняли злочини, як не дійсні убійства, та що умови, які завелись в департаменті за урядовання ґенерального прокуратора Памера, були ще гірші, як в Росії за царя.

Сей сенатор виступав остро також проти секретаря (міністра) праці Вилсона і заступника секретаря Поста.

КНЯЗЬ ЛЮБОМІРСКІ БОРОНИТЬ БОЛЬШЕВИКІВ.

НЮ ЙОРК, 22. січня. — Князь Казимир Любомірскі, польський амбасадор до Злучених Держав, видав в готели Волдорф — Асторія заяву, що Росія і Польща находиться на мирній стопі та що Польща сподіється, що советська Росія виконає услівя тимчасового мира, підписаного на конференції в Ризі, та що остаточний мир буде підписаний правдоподібно ще в першій половині лютого. Всякі поголоски про війну не мають основи.

„Польща потребує мира," — заявляє князь Любомірскі. „Інакше вона не може ніяк почати реконструкційної роботи. Польща хоче мира і не допустить до жадного нападу на Росію зі своеї теріторій, ані до якогонебудь другого нарушення невтральности Росії.

„Поляки не сподіються також", — заявляє далі князь Любомірскі, — „щоби большевики зробили на Польщу новий напад сеї зими або на весну. Пощо малиб вони? Вони знають, що вони не можуть сподіватися мілітарної побіди над польськими арміями, бо польське населеннє як один муж виступить проти всякого зусилля віддати Польщу під чужу власть. Нема також надії, щоби Поляки піддалися такий чужій фільософії, як большевизм. Советські проводирі не дураки. Вони се все знають. Кромі сього вони мають і другі причини, щоби не починати новий напад на Польщу.

„По перше, совети сподіються заключити і додержати торговельний договір з Англією. Найпевнійшим способом, щоб довівби їх до зірвання сього договору, бувби новий напад на Польщу. Що більше, Росія дивиться на Польщу, як на свою торговельну дорогу до заходу Европи. Сею дорогою по заключенню мира мають піти до Росії і з Росії припаси. В Польщі західно-европейські купці будуть зустрічатися з російськими, а Варшава стане торговельним центром для російської торговлі".

Наконець князь Любомірскі заявив, що поголоски про наближаючуся війну межи Росією та Польщею походять з німецьких жерел.

БОРОТЬБА МЕЖИ БІЛИМИ ТА ЧОРНИМИ.

РОЛЕЙ, Норт Каролайна, 23. січня. — В наслідок сварки межи білими та чорними за кілька яблок в місточку Гендерсон, Норт Каролайна, прийшло до поважних розрухів, в котрих ранено пятьох білих то трох чорних.

Як каже поліція, цілий клопіт почався у второк. До одного овочевого склепу прийшов мурин Пламер Булок, щоби купити собі яблок за десять центів. Мурин заплатив уже був за яблока, але йому не сподобалися вони, як він їх дістав, і він зажадав звороту своїх гроший. По довгій сварці білий купець остаточно звернув гроші, почім чорний „костумер" мав докинути йому кілька проклонів та погроз.

Начальник поліції каже, що склеповий клерк, котрому мурин відгрожувався, довідався в суботу вечером, що мурини збираються, щоби виконати ті погрози. Кільканайцять муринів зібралося на зелізничім двірци в неділю рано. Кождий мав бути узброєний в шротівку. Брат склепового клерка підійшов до мурина, котрий виглядав на провідника муринів, та спитався його за причини збіговиска. В хвилі, як він розмовляв з мурином, другий мурин підійшов до нього та стрілив до нього з близька. Білий упав. Прийшло до загальної стрілянини, підчас котрої пострілено ще трох білих, котрі всі робили на зелізниці.

В наслідок стрілянини поліція арештувала тринайцятьох муринів і посадила їх до тюрми у Ворентавн, так як вони не могли заплатити за себе судової кавції, що виносила від 200 до 1.000 долярів за одного.

На короткий час перед півночью в неділю перед тюрмою у Воретавн почала збиратися товпа, котра відгрожувалася, що злінчує що найменче двох чорних, а саме того, що купував яблока, та того, що перший стріляв до білого. Товпа вже стріляла до тюрми кілька разів, але тюрми ще не добула. Власти місточка віднеслися до ґубернатора стейту з просьбою о військову поміч.

ЮНІЯ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО БУДЕ СТОЯТИ ПРИ СВОЇХ 24 ЧЛЕНАХ, КОТРИХ ОБЖАЛОВУЮТЬ О МОРД.

ВАШИНҐТОН, 23. січня. — Головний секретар та скарбник юнії Юнайтед Майн Воркерс оф Америка видав нині заяву, що юнія буде всіми силами обороняти 24 майнерів, котрих мають судити в середу за убійство в першім степени. Юнія заявляє, що сей суд є наслідком тої безоглядної боротьби, котру властителі вуглевих копалень в Мінґо Кавнті у Вест Вірджінії ведуть нроти страйкарів, котрі домагаються права організуватися в юнії. За те, що робітники приступили до юнії, компанія викинула їх з роботи, а опісля почала їх викидати з компанійних домів. Щоби приспішити викиданнє, компанія наняла собі „ґанменів". Дня 19. мая 1920. року прийшло до вуличної битви межи майнерами та „ґанменами" і в тій боротьбі погибло десять осіб, межи ними мейор міста та сімох компанійних детективів. За се й поставлено майнерів на суд, обжаловуючи їх за убійство „в першім степени".

В своїй заяві юнія каже, що вона буде робити все, що лежить в її силі, щоби помогти обжалованим.

З ПОЛЬЩІ.

Голосованне над конституцією.

В пятницю, дня 10. с. м., відбулося в польському соймі голосованнє над конституцією. Більшість голосів ухвалено відрочити голосування над конституцією на посвяточний час.

Частина демобілізації в Польщі

З Варшави доносять, що в найлищому часі буде здемобілізований річник 1895, а пізнійше річник 1896. Уряд мав рішити здемобілізування 25 прц. офіцирів. Крім сего спенсіонованих коло 600 старих полковників.

За що Франція дала би позичку Польщі?

До львівського польського дневника „Ґазета Поранна" доносять з Варшави, що синдикат французьких фінансітів дав би Польщі позичку, але на таких услівях: 1) **віддача експльоатації польських зелізниць,** 2) **винайм тютюневого монополю,** 3) **продаж на стало відбензинарні в Дрогобичі.**

Для боротьби з тифом в Польщі.

Рада Ліґи Народів визначила комісію для розглянення середників до боротьби з тифом в Польщі. Досі зібрала Швеція на ту ціль 20 фунтів, так, що ціла зібрана сума виносить 240.000 фустів стерлінґів.

Заведенне астрономічного часу.

На засіданню соймової адміністрації комісії ухвалено завести в Польщі з днем 1. січня 1921 р. астрономічний час, обчислений для полудника 25°50' на схід від Ґрінвіч. Час сей буде 16 мінут 40 секунд пізнійший від тепер обовязуючого потербурського часу, а 43 мін. 20 секунд вчаснійший від середно-европейського, який обовязував перед війною.

Дорожня і спадок польської валюти.

Після обчислень знавців, дорожня росте в Польщі скорше як спадає марка. Вивіз товарів буде невдовзі неможливий і в сей спосіб пропаде надія підвисшити вартість марки, зглядно набути в якийнебудь спосіб заграничну валюту. З сеї причини польське міністерство скарбу задумує знести деякі експортові оплати для заграниці, напр. на дерево. Се обнижить ціну дерева для заграниці, але державний скарб втратить одно жерело своїх доходів.

З огляду на підвижку цін продукції, нерівномірно до спадку марки, вже нині дешевша німецька сіль від галицької, а навіть дешевше заграничне збіже від польського у вільній торговлі. Тоді більше корисним булоби спроваджувати все з заграниці. Колиж одначе поминеться факт, що ніяка країна не має надміру товару, особливо харчевих середників, то приходить питанне, за що Польща буде спроваджувати, коли марка нічого не варта, а заграничної валюти нема, бо її можна здобути тільки дорогою експорту?

— Отамане, батьку наш,
Порадь тепер хоч ти нас:
Що мати-мем робити?
Як ту біду гонити?

— Ой ще, хлопці, не біда,
Ще є наша „Свобода";
Прочитаєм „Свободу"
Тай поборемо біду!

З ТАБОРУ В ЛАНЬЦУТІ.

(Письмо полонених до львівського українського дневника „Вперед")

Ми, полонені, приміщені в таборі в Ланцуті, звертаємося цею дорогою до відповідних чинників о вглянення в наше положення.

На підставі розпорядку M. S. W. R. Od. I. St. L. 12006 (Def) з 9/10 1920, повинні були бути всі полонені бувшої української галицької армії пущені на волю. В тій цілі команда табору в Тухолі вислала до Вадович 8. падолиста відповідно заопініований перший транспорт в числі 262 людей для ліквідації повищого розпорядку. З огляду на те, що Вадовичі навістила азіятська холера, транспорт спрямовано до Ланцута, де він прибув 15. падолиста.

Поминувши вже ті терпіння голоду, якого довелося зазнати нам підчас подорожі, переведено нас в кавалерійські касарні, де розміщено нас в неопалених кімнатах на голих дошках. В кімнаті з поверхнею 312 квадратових метрів уміщено 370 людий. Більша частина людий змушена була спати на долівці (в деяких кімнатах долівка камяна).

Обіцювано нам, що в 2 або 3 днях нас увільнять і тому нам нічого не треба. А тимчасом обіцянка осталася пустим звуком і ми до нинішного дня сидимо і не маємо найменьшої надії на скоре полагодження нашої справи.

Харчі видавано нам в зменшеній скількости, а що до якости, то й не говорити. Але навіть і з цеї мізерії частина куди то дівалась. Аж перед кількома днями, по одноденній голодівці, віддано харчування в руки харчевої комісії, зложеної з самих полонених.

У відплату за це, ріжнородні сержанти й капралі на кождому кроці провокують нас. Наприклад дня 26. листопада, підчас видавання обіду, один такий пан капраль, вимахуючи тростинкою і проходжуючися поміж ряди, вигукував в провокуючий спосіб під впливом наспівших з над Збруча вістей, що „юж ваша Украіна пенкла". Внесена жалоба до команди табору остала без успіху.

Команда, бажаючи пізнати настрій стрільців, висилає ріжних аґентів-провокаторів, які, користаючи з легковірности й добродушности нашого стрільця, тягнуть його за язик.

Дня 27. листопада перенесено нас до стаен, де рівнож приходиться нам спати на голих дошках. Не то сінників, але й жмінки соломи не удостоїлися ми одержати від команди і допроситися взагалі нічого не можна.

Санітарні відносини неможливі. Мила до прання не видається. Більша частина в нас не має вже що прати. Вогкість і перетяги довели до цего, що більша частина полонених хорує. Насікомі їдять нас, а тут нізвідки помочі.

І так без одежі, обуви й білля та відповідного приміщення, чекаємо, аж завитають в наші пороги страшні гості, як холера, тиф, червінка і инші приятелі сучасних відносин та закінчать наші страдання.

А воля! От, яке приманчиве слово! Та не для нас вона! Справді, до цего часу удалось кільком щасливцям вирватися з цего життя, яке вкоротці мабуть переміниться в живий гріб в роді Берестя, Вадович, Домбя і инших.

Цю незавидну долю поділяють нарівні з нами й наші брати Наддніпрянці, які в числі до 1000 душ, в тім до 60 жінок, недавно прибули сюди.

Отак нам тут живеться, а мимо того віримо ще, віримо в те, що кінець кінцем хто небудь вгляне в ці аномалії, заки випустять нас на волю.

Та коли це наступить? Здається, що заки сонце зійде — роса очі виїсть!

Полонені в Ланьцуті.

Великі селянські повстання від Києва до Одеси.

„ЧОРНА РУКА" ВИБИВАЄ МОСКОВСЬКИХ КОМІСАРІВ НА УКРАЇНІ.

Українські повстанці на передмістях Києва.

ВАРШАВА, дня, 19. січня (Ессосійтед Пресс). — Повстання в Київщині прибрали такі розміри, що большевики вислали нові війска для привернення спокою.

Селяни організують противбольшевицькі повстання в ріжних місцях між Києвом і Одесою. Противбольшевицький рух шириться між Українцями, котрі хотять увільнити сю Країну від советського правління.

Повстанцям помагає так звана „чорна рука", котра, кажуть, є подібна до американської „Ку-Клукс-Клен" з часу американської горожанської війни, яка складається з незнаних людий, нападають ночами на большевиків, аби очистити край із советських комісарів.

Кількох комісарів витягнено з постелі і розстріляно або повішено, а їх помічникам сказано забиратися з краю і ніколи не вертатись.

В дійсности ціла зелізнича лінія між Києвом і Одесою є в руках повстанців, але большевики намагаються відбити її, як тільки одержать військову підмогу.

Повстанці осягнули успіхи в кількох боях на полудне від Києва. Вони дійшли до передмість Києва. Червоні війска спішать до Києва, щоби не допустити до заняття його повстанцями.

ЛЮДЕНДОРФ ЗА ЗБОРЕННЄМ БОЛЬШЕВИЗМУ НА ПОЛІ БОЮ.

МОНАХІЯ, Баварія, Німеччина, 23. січня. — „В недалекій війні між Росією і Польщею Росія наіде на Польщу, а коли Варшава впаде, ціла Европа буде в небезпеці і цілий світ пізнає, що небезпека большевизму „побільшилась не змаліла".

Так сказав ґенерал Людендорф кореспондентови шикаговського дневника „Трибюн" і відіслав його до Арнольда Рехберґа, котрий виготовив плян европейської ліґи для поборення большевиків на полі бою. Рехберґ сказав, що сей плян виготовив головно на просьбу Американців, але не хотів подавати імен.

ЛЕНІН ТЯЖКО ХОРИЙ.

КОПЕНГАҐА, Данія, 22. січня. — Спеціяльна телеґрама з Гелсінґфорсу, столиці Фінляндії, доносить, що Микола Ленін, советський премієр, тяжко хорий. Лікарі наказали йому оставати довший час в постелі.

Вісти про недугу Леніна приходили вже давнійше. Деякі вісти подавали навіть, що він вже помер.

Інша депеша з Гельсінґфорсу подає, що в Москві арештовано 150 осіб з приводу замаху бомбою на Леніна, коли він їхав улицями міста.

ПОВСТАННЄ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ В РОСІЇ.

КОПЕНГАҐА, Данія, 23. січня. — До Варшави приїхали делеґати, котрі заступають селян з Карелії, Петроґраду, Пскова і Новгорода. Москалі й Українці повстають проти советів і хотять виступити спільно проти большевиків.

Бунти ширяться скоро і є великою небезпекою для советів.

Доносять також про нові повстання на Сибірі і в Туркестані.

На північному Кавказі повстали верховинці і захопили зелізницю в области Терек, що веде до Владикавказу.

АМЕРИКА ПОКИДАЄ АЛІЯНТСЬКУ МИРОВУ РАДУ.

ПАРИЖ, 20. січня. — Американські представники заявили, що не будуть більше брати участи в раді аліянтських амбасадорів, яка займається справами, що стоять у звязи з постановами мирової конференції.

ДО ХВАЛЬНИХ УРЯДІВ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ У. Н. СОЮЗА.

З нагоди відбувшоїся конвенції У. Н. Союза головна екзекутива ухвалила, щоби в місяцях грудни 1920 р., січню і лютім 1921 р. принимати нових членів до У. Н. Союза за 50 центів вступного.

На відбувшійся конвенції нарід свідомо сказав свою волю. Нарід переконався, що господарка в У. Н. Союзі є уміла та члени тоїж організації мають повну ґарантію свого обезпечення.

З днем 1. січня 1921 р. входить в житте ухвала, силою котрої кождий член в разі каліцтва дістане відповідну запомогу аж до суми $300 без нарушення його посмертного.

Для добра нашої найстаршої і найбільшої української народної організації просимо доложити всіх сил, аби приєднати до неї як найбільше число членів.

Де ще нема відділу У. Н. Союза, там шість свідомих і щирих Українців можуть заложити такий відділ.

Кождий член дістане прегарну грамоту, котра буде оздобою його хати, а крім того відзнаку, статут і платничу книжочку, та буде користати зі всіх прав і привілеїв У. Н. Союза.

Всі близші інформації дістане кождий в головній канцелярії У. Н. Союза:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
BOX 76, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

С. Ядловський, гол. предс.
І. Кащтанюк, гол. секр. рек.
Г. Слободин, гол. секр. финанс.
В. Левчик, гол. касієр.
А. Савка, завідатель „Свободи"

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75
By mail, Prepaid.		Почтою, оплачено.	

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.
Телефон гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

Передплату найліпше висилати на почтовий або експресовий моні-ордер який належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посвідку. Такого листа не треба реджіструвати а вистарчить 2-центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки замісць гроший, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не злiпились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на г. зв. Foreign Money Order, а не банкнотами. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

Всі листи адресувати:
"SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Аліянти хотять віддати Східну Галичину під управу малій антанті.

З Праги вийшла з початком сього місяця отся вістка:

Прага, Чехословаччина, дня 1. січня, 1920.

Праська чеська ґазета „Трібуна" подає вістку, що аліянти мають поручити малій антанті (Чехословаччині, Югославії і Румунії) введенне адміністрації і протекторат у Східній Галичині; та що вони вважають се найкращою розвязкою справи сього краю.

* * *

Пишучи про сю справу, львівська часопись „Вперед" наперед зазначує, що се один з многих способів розвязки питання про Східну Галичину, які появлялися в пресі останніми часами.

Далі пише, що в усякому разі справа Східної Галичини є відкрита.

Вправді Польща старалась обійти постанови аліянтів через договори з Петлюрою і большевиками, але ті заходи ні до чого не довели.

Відтак часопись „Вперед" додає, що **на новий проєкт** в справі Східної Галичини аліянти мали одержати згоду галицького уряду дра Петрушевича і малої антанти, і вкінці пише:

„На скільки правдива та вістка, яка появилася щойно в париських політичних кругах, а тим самим не має офіціяльного підкладу і приняти її мусимо в повним застереженням, на разі годі сказати.

„Бувби це одначе різкий крок в політиці антанти, яка віддалаби протекторат над Східною Галичиною ґрупі держав, в склад якої входить Чехословаччина, Румунія і Югославія.

„Про конкретні детайлі, або то чи инше становище годі тепер говорити. Подаючи ту ноголоску ми підчеркуємо один найважніщий факт, а саме: що справа Східної Галичини стала тепер більш актуальна, чим досі була".

* * *

Від себе скажемо до сеї вістки про новий плян полагоди Східної Галичини, що передівсім можливо, що в сій справі нема ще жадної постанови, а тільки пущено вістку, аби переконатись, як її приймуть Українці і Польща.

В кождім разі се вказує, що вже аліянти пізнали, що Польща неспосібна завести адміністрацію і лад в Східній Галичині.

Щодо українського становища у сій справі то воно незмінене. Український нарід як досі так і надалі стоїть за тим, аби польських наїзників усунено із Східної Галичини, а щоби українському народови дано змогу самому свобідно на засадах самоозначення завести у себе адміністрцію, лад і порядок. Впрочім„ український нарід Галичини в часі кількамісячної орґанізації свого краю дав докази, що вмів се зробити, мимо того, що мусів боронитись проти Польщі.

Теперішній долі Галицької України винні аліянти, котрі помогли Польщі напасти на неї і завести анархію і грабіж. Можливо, що вони хотять бодай вчасти се направити; бодай через усуненнє польського наїзду, а передачу нашого нещасливого краю під хвилеву адміністрацію малої антанти, себто Чехословаччини, Югославії і Румунії.

Се мало би хвилеве значінне і поратунок для населення Східної Галичини, бо здержало би бодай польські переслідування, грабіжі і кольонізацію. Одначе, як кажемо, український нарід Східної Галичини ніколи не відступить від права до самоозначення і поти буде за нього боротись, поки не здобуде.

ПРЕЗИДЕНТ ВИЛСОН ХОЧЕ ВИПРОБУВАТИ ДОБРУ ВОЛЮ БОЛЬШЕВИКІВ.

Доносять з Вашинґтону під датою 22. січня, що президент Вилсон запропонував великим державам, щоби великі держави публично і урочисто запевнили Росію перед зовнішним наїздом, щоби в той спосіб виставити на пробу заяви совітського правительства, що воно не демобілізує своїх військ зі страху перед новими нападами.

Події, котрі довели безпосередно до сеї пропозиції, були такі:

Мало котрий народ витерпів тільки від другого, що Вірмени від Турків. Остаточно здавалося Вірменам, що вдасться їм здобути свободу, коли аліянти побідили сторону, з котрою Турки були в союзі. Аліянти дійсно постановили побудувати независиму арменську державу, але постанова прийшла запізно. Турецькі націоналісти, невдоволені з мирових умов, накинених аліянтами Туреччині, під проводом своєї шляхти та дуків повстали оружно против забаганок аліянтів обкроювати їх національну територію. Всю свою силу звернули вони з одної сторони проти грецьких, італійських, французьких та англійських військ, що хотіли примусити їх до виконання умов договору, підписаного Туреччиною, а з другої сторони проти Вірменів, котрих турецькі националісти ненавидять не менче, як Поляки галицьких Українців.

Хоч Вірменія богато разів менча від Туреччини і простором і числом населення, та все таки своєю геройською армією вона довго ставила опір перевисшаючим силам ворогам. Хто знає, чи не вийшлаб вона була побідницею над Турецькими націоналістами, якби з півночи не зявився другий ворог Вірменії. Сим ворогом була Росія. Російські армії якраз лиш покінчили зі самостійностю української республики на Кубані, грузинської республики на Кавказі та татарської републики Азербайджан, а наближаючися до границь Вірменії, заключили мир з відвічними ворогами Вірменів, з турецькими панами і шовіністами.

Ходило тепер большевикам лише о замаскованнє сего непохлібного союза з турецькими панами проти вірменських мужиків та пастухів. Та се не було трудно: вони просто проголосили, що вони ідуть помагати вірменським большевикам заводити совєтське правительство і диктатуру пролетаріяту.

Тимчасом аліянти заметушилися. Хоч їм ходило о вірменський народ тільки, що большевикам, то вони бачили, що Вірменію може загорнути Туреччина. Президент Ліґи Народів вислав при кінці падолиста 1920. року телеґрафічну ноту до президента Вилсона, в котрій просив його іменем Ліґи предприняти якісь кроки, щоби довести до мира межи вірменським урядом та турецькими націоналістами.

В які три тижні пізнійше президент Вилсон повідомив аліянтів, що він назначив Генрі Морґентава, бувшого американського амбасадора для Туреччини, щоби поробив відповідні кроки в тій справі. Тимчасом в десять днів опісля, дня 26. грудня 1920. року англійський уряд запропонував американському припоручити американському комішенерови в Константинополи порозумітися з представниками аліянтських держав в справі Арменії, бо на думку Англії намір Вилсона віднестися з відкликом до Вірменів та їх ворогів турецьких націоналістів, (т. зв. Кемалістів) не є практичний так як Арменію уже завоювала, совєтська Росія.

Супроти сього президент Вилсон в своїй послідній ноті до президента Ліґи Народів з дня 22. січня сього року, заявляє, що старатися о якийнебудь мир межи Турками та Вірменами непрактично, так як про мир зі сторони Вірменів не рішають Вірмени, але Москалі в Москві, тимбільше, що навіть на случай, якби йому вдалося довести до мира у Вірменії, що є можливе лише тоді як на се згодяться Москалі, то се не богато принеслоби користи загальному мирови, так як Москалі просто перенеслиби війська з вірменського фронту на европейський і почали в Европі нову війну.

Примушувати большевиків до мира значить тільки, що нова війна проти Росії. Такої війни президент Вилсон не хоче. Хоч він уважає большевиків за менчість серед російського народа, котра насильними средствами та тиранськими способами накинула свою волю більшости російського народа, та мимо того він остро противиться всякій інтервенції в Росії, бо невдачі Врангеля переконують його, що перед панованнєм менчости спасти Москалів ніхто не може, лище вони самі.

На думку президента Вилсона, за такою політикою промовляє ще одна обставина. Каже він в своїй ноті: „Увесь світ спризрив собі війну. Серед народів усіх країв росте переконаннє, що воєнні способи дають дуже малу надію на розвязаннє поважних питань повоєнної перебудови, що стоять перед нами. В Росії тепер нема отвертої горожанської війни. Там заходить тепер лише питаннє відношення Центральної Росії до менчих окружаючих її народів".

„Невдоволеннє та непевність серед пограничних народів Росії викликані завзятим недовірєм до себе. Борючіся нові держави, що становили колись часть російської імперії, бояться розброїти і повернути до мирної праці, бо вони не довіряють большевикам і бояться нового наїзду з їх сторони. Совети знов голосять, що вони бояться демобілізувати свої армії, бо вони бояться нового нападу".

„Великою перешкодою для мирної реконструкції являються якраз ті пограничні території, а грозяча небеспека нових ворожих виступів лежить в помішанню понять нападу і оборони. Як довго сих понять не розділиться як слід, так довго не буде богато надії на мир, бо не буде надії на ясне розібраннє питання, хто поносить вину за новий напад".

Осьтому президент Вилсон уважає отсю хвилю за хвилю якраз надаючуся на те, щоб спробувати завести загальний мир здовж границь Росії.

На думку президента Вилсона малі пограничні держави не нападають Росії, хиба що чужі держави обіцяють їм поміч. Тому першим кроком до мира мусить бути публичне і урочисте запевненне зі сторони великих держав, що вони не будуть користати з підорваного стану Росії і не будуть нарушувати її території та що вони не будуть предпринимати ніяких наїздів на Росію ані не позволять другим се робити.

Таким публичним зобовязанням великі держави немовби скажуть Росії:

„Вам тепер із зовні нічого не грозить. Великі держави добровільно запевняють вас, що жадних нападів робити не будуть. Ви можете мати мир, як лише хочете".

Колиб тоді Росія почала нову війну, то всім булоб явно, хто за неї винуватий. А се на думку президента Вилсона вистарчає, щоби здержати всяку війну.

Колиб великі держави, репрезентовані в раді Ліґи Народів згодяться на пропозицію президента Вилсона та запевнять йому моральну і дипльоматичну поміч, то він припоручить зараз свому особистому представникови, Морґентавови, поробити зараз відповідні кроки.

НОТА УРЯДУ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

ДО НАЙВИСШОЇ РАДИ І ЛІҐИ НАРОДІВ У СПРАВІ НАРУШЕННЯ ПОЛЬЩЕЮ ІНТЕҐРАЛЬНОСТИ ТЕРИТОРІЇ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Східна Галичина це територія, яка займає 55.000 квадратових кільометрів, — заселена компактною масою українського населення, а якої етноґрафічна границя прохоить від північного сходу до полудневого заходу повітами і місцевостями: повіт Ланцут: Куриліввка, Ожанна, Ржухів, Дубно; повіт Ярослав: Дубровиця, Пискоровичі, Синява, Лежахів, Радава, Ришкова воля, Конячів, Ярослав, Гарбарі, Висіцко, Радемно, Заміхів, Боратин; повіт Перемишль: Косиничі, Мацьковичі, Середна, Скопів, Бахів, Іскань, Руське село, Солоне; повіт Березів: Селиска, Володь, Яблониця, Грушівка, Улюч, Лодина, Кінське, грабівка; повіт Сянік: Ялин, Пакошівка, Костарівці, Новосілці, Одрехова, Синява, Волтушова, Балутянка, Завадка; повіт Коросно: Тростяна, Гирова, Мисцова; повіт Ясло: Дошниця, Скальник, Березова, Гeрегримка, Воля Цекилнська; повіт Горлиці: Боднарка, Розділі, Менцина, Ропиця, Білянка, Лосі; повіт Грибів: Вавшка, Бінчарова, Богуша, Королева руська; повіт Новий Санч: Матвійова, Складисте, Розтока мала, Вірхомля; повіт Новий Торг: Чорнавода, Шляхтова. Прочі границі тої території на півночі і на сході ідентичні з давними границями між Австрією і Росією, на півдні між Австрією і Угорщиною на північнім сході, на короткій лінії границями між давним австрійським коронним краєм Галичини і Буковини.

Після розвалу Австрії на території Східної Галичини український нарід, виконуючи право свого національного самовизначення, реституював свою давну галицьку державу (1084—1350). Український Уряд правив фактично тим краєм від 1. падолиста 1918 р. до кінця липня 1919 р. коли мусів разом з армією уступити перед польськими переважаючими військами, які окупували край.

Спираючися на теж саме право національного самовизначчення держави коаліції після розвалу Австрії признали Східну Галичину окремою територіяльною одиницею. Коли однак инші національні области давної Австрії призначено санжерменським договором дотичним новоповставшим національним державам, то політичне становище Східної Галичини осталось досі невирішене.

Санжерменський договір (артикул 91.) постановляє, що субєктом державного права у відношенню до Східної Галичини являються держави коаліції, як правонаслідники давної Австрії. Однак Східна Галичина і на основі Сан-жерменського договору й инших міжнародних рішень, які її доторкають, являється окремою територією і окремою правно-державною одиницею. Польща є тільки фактичним окупантом Східної Галичини, занявши її на основі рішення Найвисшої Ради Мирової Конференції з 25. червня 1919. р. яким польській армії дозволено продовжати воєнні операції по лінію Збруча. Але Найвища Рада Мирової Конференції тим же самим рішенням виразно застерегла, що згаданим дозволом для польської армії йти по Збруч, в нічім не пересуджується політична судьба Східної Галичини.

Дальшою своєю постановою з 11. липня 1919 року Найвища Рада Мирової Конференції рішила, що: „Польське правительство буде уповновласнене завести у Східній Галичині цивільну управу після того, як воно заключить з коаліційними й усоюзненими державами договір, котрого застереження (клявзулі) мусять в як найбільшій мірі забезпечувати територіяльну автономію, як і політичну, релігійну й особисту свободу населення. Отсей договір буде спиратися на право самовизначення, яке населення Східної Галичини виконає в останній інстації відносно своєї політичної приналежности. Час, в якому буде це право виконане, означать коаліційні й усоюзнені держави, або орган, якому вони дадуть на це повновласть". Для переведення в діло тої постанови окрема комісія Ради Мирової Конференції, випрацювала статут, на основі якого мала би Польща евентуально адмініструвати Сх. Галичиною (на случай заключення договору предвидженого покликаним рішенням з 11-го липня 1919). Статут той предложений Найвищій Раді дня 20. падолиста 1919 р. не увійшов в життя бо був нею завішений. Польща тим самим не одержала досі ніякого мандату для адміністровання Східною Галичиною і досі остается тільки фактичним окупантом тої країни.

Але згаданий статут важний тим, що по перше ним признано Східну Галичину як субєкт державного права і як окрему одиницю в інтернаціональних зносинах, а по друге, що ним держави коаліції означили територію Східної Галичини. Тим самим згаданим статутом постановлено, що Східна Галичина одержує отсі границі: „а) на захід: від точки, де бувша границя між Австро-Угорщиною і Росією сходиться із східною адміністраційною границею ґромади Белзець, і на південний захід ця сама адмінтраційна границя; дальше адміністраційна границя між політичними повітами Чесанова на заході, і Рави Руської на сході. В продовженню на південний захід адміністраційна границя між повітами Чесанів та Яворів, перетинаючи кут, утворений біля села Липовиця, лінію, що має бути означена на терені, і яка переходить около два кільометри на північ від цієї місцевости. Дальше в напрямі на південь, адміністраційна границя між повітами Ярослав і Перемишль, на заході і повітами Яворів, Самбір, Старий Самбір по порядку на сході; відтак в напрямі на південь до скруту віддаленого о оден кільометер в напрямі південного- сходу від коти 519 (Радич) — адміністраційна границя між повітами Добромиль і Старий Самбір; звідси в напрямі південного-заходу аж до скруту цієї границі приблизно 15 кільометрів на південний-захід від Хирова і на віддаль приблизно . . . від Хирова і 2 кільометри на південний-схід від коти 733 — лінія до означення на терені, яка перетинає зелізничий шлях Хирів-Самбір, в місци около 2 км. на південь від коти 1355 (Галич) адміністраційна лінія між повітами Добромиль і Ліско на захід і повітами Старий Самбір і Турка на схід: ця границя однак ріжниться від цих розмежувань у двох точках, які мають бути означені на місци: а) в тім місци, де адміністраційна границя звертається на захід від шляху, який веде з Хирова до Лютовиск, в цей спосіб, що цей шлях остає в цілости на польській території, — б) точка місцевости Боберка в цей спосіб, що ця місцевість остає теж на польській території. в) На південний захід: від точки означеної в горі аж до точки злуки з границею Буковини, давна границя між Галичиною а Угорщиною, — кота 1655, що є в Карпатах спільною точкою між басейнами рік Вишевої і Черемоша і спільною точкою трьох границь Галичини, Чехословаччини і Румунії; в) на південний схід: від точки означеної в горі на північний схід аж до точки, де стикаються границі повітів Городенка і Снятин, около 11 кільометрів на південний схід від Городенки — давна границя між Галичиною й Угорщиною; відси на полудневий схід аж до точки на березі Дністра, яка має бути щойно означена, приблизно 2 кільометри від Заліщик, лінія, яку мається означити на місце, а яка переходить через коти 239 і 312; — відси аж до точки, де давна границя між Австро-Угорщиною і Росією звертається на північ, приблизно 3 кільометри на захід від Шванця — головне русло Дністра в долину: — г) на схід і на північ: від точки означеної в горі, над Дністром аж до точки злуки зі східною адміністраційною границею громади Белзець, — давна границя між Австро-Угорщиною а Росією.

Ці границі відрізують від етноґрафічної території Східної Галичини українські повіти: Чесанів, Добромиль, Ярослав, Перемишль, Сянік і південні частини політичних повітів: Коросно, Ясло, Горлиці, Грибів, новий Санч, Новий Торг, які творять територію Лемківщини — але все таки вони принайменьше установляють інтеґральність так зменшеної Східної Галичини.

В дальшій консеквенції на становищи окремішности Східної Галичини від сусідних держав а зокрема від Польщі, та інтернаціональности тої території, стоїть постанова з 8-го грудня 1919 р., якою установлено так звану лінію Керзона. Тою постановою означено провізоричну східну границю Польщі по лінії: Ґродно, Вапівка, Немирів, Берестє Лит., Дорогуськ, Устилуг, на схід від Грубешова—Крилова, на захід від Рави Руської, на схід від Перемишля до Карпат, — і рішено, що тільки на областях положених на захід від тої лінії, Польща має право завести цивільну адміністрацію.

На туж саму постанову покликався Уряд Великої Британії літом цего року з нагоди своїх переговорів з Росією. І так дня 14. липня 1920 р. міністер Великої Британії Бонар Ло заявив на засіданню в Палаті Громад між иншим ось що: „Між Польщею і Совітською Росією підписується негайне перемиря, через що устають всякі обопільні воєнні ділання. В договорі про перемиря передбачається, що польська армія має сейчас відступити на лінію, яку минулого року на Мировій Конференції установлено як провізоричну границю на Сході, в обсязі якої була Польща управнена до заведення там польської адміністрації. Ця лінія приблизно переходить через Ґродно, Вапівку, Немирів, Берестє Лит., Дорогуськ, Устилуг, на схід від Грубешова—Крилова, на захід від Рави Руської, на схід від Перемишля аж до Карпат". Вкінци той сам міністер заявив, що представники Східної Галичини будуть запрошені на конференцію в Лондоні, яка малаби бути скликана для переговорів про остаточний мир на Сході Европи.

Вкінц договором в Севр заключеним дня 10. серпня 1920 р. між державами коаліції з одної сторони і Чехословаччиною, Румунією, Угорщиною і Польщею з другої сторони, визначено остаточно границі для названих тут поіменно держав і для Східної Галичини. Тим отже договором ще раз ствердженo, що Східна Галичина має як окрема одиниця свою інтеґральну територію.

Покликані тут міждержавні постанови зломила Польща ось такими актами:

I. Польське міністерство внутрішних справ видало „на основі арт. 15. закона з 20 січня 1920 — позиція 44., ч. 7 дневника законів розпоряджень зі 7. червня 1920, позиція 320, дневник законів про польське горожанство, в якім сказано: Арт. 1. аж до остаточного означення границь уважається за область польської держави: місто Варшаву, департаменти: Варшава, Лодзь, Кєльце, Люблін, Бялисток, Познань і Поможе, та бувше королівство Галичини і Володимирії з Великим Князівством Краківським".

II. Ухвалою знова польського сойму з дня 3. грудня 1920 р. знесено територіяльну окремішність і інтеґральність Східної Галичини. Тою ухвалою польський сойм рішив розділити територію згаданого краю на 3 адміністраційні округи так звані воєвідства а саме:

а) Департамент тернопільський, який містить повіти: Боршів, Броди, Бережани, Бучач, Чортків, Гусятин, Комінка Струмилова, Радехів, Підгайці, Перемишляни, Тернопіль, Теребовля, Заліщики, Збараж, Зборів і Золочів.

б) Департаменти станиславівський, до якого включено повіти: Богородчани, Долина, Городенка, Калуш, Коломия, Косів, Надвірна, Печеніжин. Рогатин, Сколє, Снятин, Станиславів, Стрий Турка, Товмач і Жидачів.

в) Департамент львівський, який утворено з прочої части Східної Галичини і частини корінної польської території, себто частини давної австрійської Західної Галичини (Малопольщі). Зокрема до того департаменту входять отсі повіти Східної Галичини (етноґрафічної української области): Бібрка, Добромиль, Дрогобич, Городок, Яворів, Львів, Мостиска, Ліско, Перемишль, Рава Руська, Рудки, Самбір, Старий Самбір, Сокаль, Чесанів, Жовква, — це повіти по Сян; — дальше українські повіти Ярослав, Сянік, мішаний українсько-польський повіт Березів, — і отсі корінно польські повіти Західної Галичини: Кольбушова, Ланцут, Ліско, Пшеворск, Стрижів, Тарнобжеґ. Українську територію Лемківщини прилучено до воєвідства краківського.

Розпорядком з 7. червня 1920 признало отже польське міністерство справ внутрішних Сх. Галичину частиною польської держави.

Ухвалою знова польського сойму з 3. грудня 1920 р.:

а) Розшматовано одностайну територію Східної Галичини на 4 части.

б) Утворенням львівського департаменту злучено частину Східної Галичини з частиною корінно польської території. Тим способом Польща нарушила територіяльну одностайність і інтеґральність території Східної Галичини в супереч українському державному праву і міжнародним постановам.

Українська Національна Рада підносячи іменем українського народу Східної Галичини протест проти таких без-

правних польських актів, просить Ваш Високий Уряд відповідно правному станови привернути одностайність і інтеґральність території Східної Галичини.

Відень, 22. грудня 1920 р.

Др. Евген Петрушевич в. р.
Президент Української Національної Ради Східної Галичини.

ТИМЧАСОВИЙ ГОЛОВНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ РАТУНКОВИЙ КОМІТЕТ В АМЕРИЦІ.

ЖЕРТВИ ДЛЯ ПОМОЧИ РІДНОМУ КРАЄВИ.
(ВИКАЗ ЖЕРТВ Ч. XI.)

112. Пеорія, Ілл. Вп. А. Куш надіслав збірку жертв, які зложено на мітінґу Тов. Українських Робітників дня 16-го січня на поміч нещасним сиротам в Галичині. Зложили слідуючі жертводавці:

Тов. Українських Робітників	$15.00
Атаназій Куш	10.00
Микола Чамбул, Корнель Капнос і Лука Паєнчковський по $5.00. — Разом	15.00
Федік Нагач	1.00
Разом	**$41.00**

113. Тейлорвіл, Ілл. Вп. Мих. Добромільський жертвував від себе....**$5.00**

При сім надіслав слідуюче письмо: „Хвальний Комітете! З дня 15-го січня с. р. прочитав я жалісну статтю від наших недобитих героїв, що тепер перебувають в Чехо-Словаччині в Ліберці і просять нас амер. Українців о поміч. Тож я від себе жертвую $5.00, котрі посилаю на Ваші руки і викликую моїх товаришів до добровільної жертви на так важне діло, то є Михаїла Кондрада з Вест Франкфорт, Ілл. і Михаїла Міштурака з Бентон, Ілл.

РАЗОМ $46.00.
Попередно оголошено $5.056.51.

Заг. сума зібраних жертв	$5.102.51
Загальна сума вже висланих до краю Комітетом жертв	5.002.20
Остає до вислання	$ 100.31

Комітет висловлює щиру подяку повисшим Вп. Добр. Жертводавцям і просить о дальші обильні жертви.

Всі жертви на Поміч Рідному Краєви, проситься висилати на адресу UKRAINIAN RELIEF, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

А. САВКА, касієр.

ЩЕДРА ЖЕРТВА З КОЛЯДИ НА УКРАЇНСЬКУ НАРОДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

За стараннем дд. Михайла Петрівського і П. Григорія Пирожок заколядував кружок дівчат в Ст. Луіс, Мо. $52.00 і переслав сю суму на руки Управи видавництва „Свободи", з жаданнем переслання її до Земельного Банку у Львові на ціли Комітету Укр. Нар. Школи в Галичині.

В коляді брали участь слідуючі дівчата: Марія Пирожек, літ 10; Антося Пирожек, літ 12, Ольга Пирожек, літ 8; Ольга Заслоцька, літ 10 і Кася Колодій, літ 12. Музичним провідником колядників був д. Михайло Фіґура, котрий надіслав сю повисшу суму жертв.

Управа Видавництва „Свободи".

БІЛОРУСЬКІ СПРАВИ.

Білоруський протест до Ліґи Народів.

Ґазета „Беларускае Слова" доносить: „Уряд Білоруської Народньої Републики післав до Ліґи Народів протест проти її рішення переводити плебісцит на Віленщині, беручи на увагу тільки Литву й Польщу, а тим самим іґноруючи Білорусь як незалежну державу. Білоруський уряд домагається участи в орґанізуванню плюбісциту".

„Бѣлоруссы и Поляки".

Під повисшим наголовком дістали ми книжку К. Єзовітова, видану, як назначено в книжці, на білоруській, українській, московській, литовській, французській, німецькій та еврейській мовах. Книжка, друкована в Ковні, обімає 124 сторін, великої 8-ки. Її зміст такий: Хто такі Білоруси? — Хто такі „Поляки на Білоруси"? — Чому Полякам потрібна Білорусь? — Як Поляки і ополячені Білоруси добивалися своїх цілий? — Чи змінилися Поляки? — Далі поміщені в ній ріжні документи й факти з історії окупації Білоруси Поляками в 1918 і 1919 роках.

ФАРИСЕЙСТВО.

Як польські соціялісти ставляться до українських соціялістів на Галицькій Україні.

(З львівської української соціялістичної ґазети „Вперед").

Ґазета „Дзєннік Людови", орґан львівської ППС. (польської партії соціялістичної) помістила в 299 ч. з 27. падолиста, 1920, передовицю, в якій підносячи, що „в українських ґазетах істнує постійно повторююча ся рубрика про арештування, репресії і надужиття, примінювані з подвійним запалом супроти українських горожан другої кляси та признаючи, що це діється „найчастійше з причини звичайної денунціяції або злосливости", виписує під адресом варшавських властий цілу крокодилеву супліку, як треба уладити відносини у Східній Галичині та як поступати супроти українського населення.

Орґан львівської ППС. признає, що у Східній Галичині істнує система „ржондзеня", коли ходить про непольське населення, „легковаження законів та зухвала безкарність плянтаторів". „Знані є — пише „Дзєннік" — арештування українського населення по большевицькій інвазії, де по кількотижневих знущаннях, інтернованих, пускалося найчастійше на волю з браку якихнебудь доказів злочину, а що гірше, людям, яким і досі нічого каригідного не доведено, тримається і на далі в тюремних келіях".

Жалуючися на заборону вступу українській молодіжі на університет та вищі школи у Львові, взиває „Дзєннік Людови" варшавський уряд до остаточного зліквідування польсько-українського спору, до покарання надужить, бо в противному випадкови „направду треба буде сумніватися, чи спокій і лад загостить колинебудь до цеї знищеної країни".

Коли цього не хоче зрозуміти польський уряд, то, по думці „Дзєнніка Людового", сам уряд „стверджує провізоричну приналежність цього краю до Польщі".

Орґан sui generis соціяліста Гавснера виливає крокодилеві сльози та винує за все, що діється у Східній Галичині, варшавський центральний уряд.

Та забуває „Дзєннік Людови", що й він приложив до нагінки на Українців свою львину пайку. Досить згадати про оружну розправу з Українцями посла Гавснера у варшавському соймі літом 1919 р., про статті в „Дзєнніку Людовому" Кашинського (tk) по галерівській офензиві, вистарчить пригадати узброєння послом Гавснером польських залізничників в падолисті 1918 р. проти Українців, становище 30 радних П. П. С. у тимчасовій міській раді у Львові супроти українського населення, от хочби супроти українського шкільництва в місті, щоби зрозуміти „щирість" теперішнього апелю львівського орґану П. П. С.

А становище П. П. С. супроти льокавту українських службовиків! Про ельокубрації голови орґанізації міських робітників, філяра львівського П. П. С., Лясковського, не треба згадувати! Але яке становище заняли польські залізничники, члени П. П. С. і соціялістичного „Звйонзку" супроти викидання українських залізничників зі служби і залізничних дімків в зимі на вулицю, про арештування українських залізничників узброєними польськими товаришами залізничниками!

„Дзєннік Людови" і посол Гавснер певно знають, що робив залізничник Преш, який навіть дістав відзначення за боротьбу з Українцями! Та по що тут наводити знані факти! Адже сам президент львівської дирекції почт Бенявскі публично в ґазеті „Дзєнь" в числі 334 з 30. жовтня с. р. каже, що „коли адміністраційні урядники стояли в справі льокавту українських службовиків на становищі поєднання, були за злагодженням конфліктів, то „делеґати „Звйонзку" почтовиків у реґабілітаційних комісіях прикладали острійший критерій, а що вони були в більшости, то їх ухвали були децидуючі".

А може пригадати „Дзєннікови Людовому" справу статутів і заборони професійних орґанізацій українського робітництва і становище супроти цего П. П. С., примусове втягання українських робітників у Дрогобиччині до польських орґанізацій і т. д.? Пощож тепер облудно звалювати вину на варшавський уряд?

Львівська П. П. С. та її орган не мало причинилися до „підщуваня народовосьцьових вальк і облудних шовіністичних гец" серед польського робітництва і тому нехай від себе пічне тепер санацію відносин в краю.

На облудні, фарисейські фрази, українського робітництва вона не візьме!

ІНДІЯ—ПЕРЛА СХОДУ.

Далеко на сході від Америки на полудневім кінці великої суші, що зветься Азією, лежить Індія, просторий край, повний величезної маси народа, що говорить дивними мовами, носять дивну одежу, живе в дивних хатах і має дивні звичаї, обичаї і релігії.

Великий край.

Край се величезний. Числять його на 1 міліон 800 тисяч квадратових миль, а про величину сього краю будемо мати понятте, коли представимо собі край, котрий має тільки землі, що Німеччина, Австрія, Франція і Еспанія мали в купі перед великою европейською війною.

Богато народа.

Не дорівнує Індія величиною Злученим Державам, котрі мають понад одну третину землі більше, як Індія. Але зате числом населення Злучені Держави далеко осталися по заду Індії; тоді як Злучені Держави мають усего 105 міліонів населення, в Індії числили в 1911 році 315 міліонів душ.

Густо населений край.

Коли Індія має лише дві треті тільки землі, що Злучені Держави, а зате три рази більше населення то ясно, що люди живуть в Індії богато гуще, як в Злучених Державах. Індія дійсно належить до найгуще заселених країв світа: колиб все населеннє Індії в 1911 році розділити рівномірно по всьому краю так, щоби на кождій квадратовій милі жило тільки і не більше людий, як на другій квадратовій милі, то на кожду квадратову милю припадалоби 175 душ, тоді як в Злучених Державах по подібнім поділі припадалоби всего 27 душ на квадратову милю.

Очевидна річ, що люди не живуть розсталені рівномірно по всему краю, але жиють гуще в тій части краю, котра може виживити більше народа, а рідше в тих частях, в котрих може виживитися лише менче людий. А під зглядом здібности проживити людий, як і під другими зглядами Індія представляє велику ріжноманітність, як сего зрештою можна сподіватися по таким великім краю; і гори і рівнини; і мокряки і пустині і густі міста, правдиві муравлиска і безлюдні простори.

Та не лише що великою ріжноманітностю відзначається Індія, вона ще кромі сього відзначається і тим, що в неї все немовби закроене на велику скалю. В неї як гори то вже найвисші на світі; в неї як вже гущі, то вже найгустійші на світі; в неї як тепло, то ще так, що ледво чи де може бути теплійше. В неї, як вже океан, то вже найлютійший з усіх. І рослини і звірі в неї, як усе инче, також на велику скалю.

Коли поглянемо на карту Індії, то побачимо, що південна її часть немовби клином розбиває велике море, що зветься Індійським Океаном. Сю часть Індії і називаємо індійським півостровом, бо її зі заходу і зі сходу обливає море. На півночи від півострова розтягається індійська суша, котра з півночи з північного сходу і північного заходу точена немовби вінком високих гір, що називають Гімаляями. Ось так до Індії пробратися можна хиба через високі гори або широкий океан.

А гори ті так високі і так недоступні, що лише двома гірськими сідлами могли в минувшину армії ворожих наїзників пробиратися на завойовуваннє великих індійських просторів. Та не лише від наїзників хоронили Індію високі гори, але й від впливу зовнішних народів. Забезпечена гірськими ланцюхами Індія немовби місто, обгорожене небогатими мурами, росла, множилася, розвивалася бе зпосторонних впливів, поки по уливі многих століть народ її не затратив всяку схожість в звичаях, обичаях і мові з другими народами тоїсамої крови.

(Далі буде).

НАРОДНІЙ КОМІТЕТ В ГАЛИЧИНІ ПРО СУЧАСНЕ ПОЛОЖЕННЄ.

Народній Комітет, — Начальна Управа Української Народньої Трудової Партії на свойому зіcіданню дня 10. надолиста 1920 р., обговоривши сучасне політичне положення. —

I. Стверджує, що Східна Галичина, заселена у великій більшости українським народом, має природне право на самоозначення, яке український народ — як віковий хазяїн цих земель — виконав дня 19. жовтня 1919 р. проголошенням державної самостійности українських земель бувшої Австро-Угорщини в формі окремої Західно-української держави, що на основі ухвали Української Національної Ради з 3. січня 1919 р. і Трудового Конгресу з 22. січня 1919 р. висловила бажання злучитися на засаді федерації з Українською Народньою Республікою в один спільний, державний орґанізм;

II. Стверджує, що одиноким представником українських земель бувшої Австрії є Українська Національна Рада і тільки вона, зглядно її уповноважнені мають право виступати іменем цих земель, давати зобовязуючі заяви і заключувати зобовязуючі міждержавні акти;

III. Стверджує, що істнуюча у Східній Галичині — на основі мандату Найвищої Ради Мира тимчасова польська управа має тільки характер окупаційної влади, яка в своїх зносинах з місцевим населенням є обовязана придержуватися постанов міжнародного права;

IV. Заявляє, що умови уряду отамана Симона Петлюри з Польщею з 22. квітня 1920 р. та прелімінарна умова Польщі з Совітською Росією і Радянською Україною з 11. жовтня 1920 р., оскільки вони яким небудь способом пересуджують правно-державну будуччину Східної Галичини в користь Польщі, є необовязуючі для українського населення Східної Галичини і це населення не визнасть їх ніколи. Народній Комітет стверджує, що поведені у варшавській умові з 22-го квітня 1920 р. і у рижській умові з 11. жовтня 1920 р. штучні кордони, розділюючі українські етноґрафічні землі, ніколи не будуть обовязуючими для галицько-українського народу, котрий всупереч цим умовам все змагати-ме до створення Незалежної Соборної Української Держави;

V. Стверджує, що окупаційна польська влада, мимо фактичного закінчення війни на терені Східної Галичини, продовжує воєнний і виїмковий стан і через свою екстремінаційну політику винищує до решти українське населення Східної Галичини;

VI. Стверджує, що істнуюча у Східній Галичині польська мандатова управа всупереч постановам міжнародного права знесла всі горожанські свободи у відношенню до українського населення, інтернуючи, арештуючи і засуджуючи масово українських громадян — навіть за вчинки, сповнені на приказ леґальної української влади в часі її фактичного істнування, вважаючи їх за вчинки, вимірені проти польської державности і військової польської збройної сили, — що насильно спинює культурний і економічний розвиток українського народу у Східній Галичині, що масово кольонізує чужим тут польським елементом Східну Галичину, щоби тим чином створити з часом при помочи штучно насадженого населення з поза меж Східної Галичини польську більшість, що примусовими реквізиціями в користь польської держави винищує економічно українське населення, що дальше вязнить по таборах і тюрмах українських поних гроамдян, де ці ізза нечулонених і українських цивільвано лихого приміщення і постійного виголоджування масово гинуть, що в інтересі польонізації і самовільної господарки у Східній Галичині протизаконно знесла громадську самоуправу, що дальше удержує проголошений льокавт українських державних службовиків, що не допускає української молодіжи до вищих шкіл у Львові та що взагалі шляхом свого законодавства у варшавському соймі зносить й ті придбання українського народу, які він мав досі на основі австрійських законів.

Народній Комітет протестує перед цілим світом проти такого поступовання польської мандатової управи у Східній Галичині, жадаючи знесення усіх виїмкових законів, розпорядків, заряджень і вироків, що їх вимірено проти життевих інтересів українського народу у Східній Галичині і негайного приверненя правного ладу та порядку, як також забезпечення всіх горожанських прав українському населенню. Окремо протестує Народній Комітет проти наміреного переведення з днем 31. грудня 1920 р. переписи населення Східної Галичини без гарантій справедливости і обєктивности, що може статися в утворених боставинах тільки під міжнародньою контролею.

Одночасно Народній Комітет заявляє, що український народ Східної Галичини є готовий до порозуміння з польською національною меншістю цієї країни, і взагалі з польським народом — під умовою, що негайно буде привернений стан з перед 1. листопада 1918 р., що українському населенню Східної Галичини повернеться всі шкоди, заподіяні йому наслідком заряджень польської мандатової управи, та що зі Східної Галичини будуть усунені чужі окупаційні війска.

ПРОТОКОЛ

з засідання котре відбулось 15. січня 1921 р. в домі У. Н. С., 83 Ґренд ул., Джерзи Сіти, Н. Дж.

Згідно з ухвалою запавшою дня 30-31. грудня 1920 р. на річнім засіданню старої і нової екзекутиви при співучасти редакційного комітету У. Н. Союза, запрошено д. Александра Мерещака, предсідателя 15. звичайної головної конвенції У. Н. Союза, відбувшоїся на днях 11-16. жовтня 1920 р. в Філаделфії, Па., як рівнож д. Осипа Логина, конвенційного секретара для справдження конвенційного протоколу на день 15-го січня 1921 р.

Присутними були слідуючі: Семен Ядловський, гол. предс.; Іван Каштанюк, гол. рек. секр.; Роман Слободян, гол. фін. секр.; Александер Мерещак, гол. предс. конвенційний і Осип Логин, секр. конвенційний.

На закиди котрі поробили делеґати на руки предсідателя конвенції що до протоколу з минувшої конвенції присутні по точнім переглянению копій, справджують та подають до відома що слідує:

1. § 146 зістав предложений статутовою комісією над котрим була обширна дискусія та котрий принято майже всіма голосами. Делеґати закидуючі не правильність тої ухвали суть в блуді і або не були присутні підчас дебатовання над сим параграфом або не вирозуміли як слід повисшої ухвали.

2. Закид що до поминення голосів даних при першім голосованню, себто при номінації є оправданий, а сталось то по тій причині що виборча комісія не передала всего обчислення ані секретарам конвенційним ані рекордовому секретареви У. Н. Союза. Се дотичить передовсім кандидатів на радних котрих було досить поважне число. Вислід голосів на прочі уряди був проголошений крім тих кандидатів котрі зріклись із кандидатури на даний уряд.

3. Справа вотум довіря гол. редакторови Володимирови Б. Лотоцькому пропущено при корекеті котра звучить: На внесення дел. Мурашки поперте дел. Баюсом неуділено вотум довіря відвічальному редакторови Володимирови Б. Лотоцькому.

4. Що до ухвали над підвисшуванням або знижуванням платні головним урядникам по кождочаснім річнім засіданню через референдум, ся справа була дебатована однак до рішучої ухвали не прийшло.

5. Що до ухвали дерективи для гол. екзекутиви У. Н. Союза не вмішувати орґанізації в політично-партійні справи була рішена на засіданню на днях 30-31. грудня м. р. та проголошена в органі У. Н. Союза.

О. Мерещак, предсідатель конвенції,
Осип Логин, секретар конвенції,
Р. Слободян, гол. рек. секр. У. Н. С.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщенне платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошенне з 6 стрічок належить прислати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на другпх продавців.

В справі поміщуванних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Пошукую **СТЕФАНА ВІЗНЯКА,** родом зі села Ольшаниця, повіт Ліско, Гал. Він є пасербом мого стрика. Маю до него вісти від матери. Він перебував перед 5 роками в Іст Йонґставн, Огайо. Хто про него знає, зволить зголоситися до: MICHAEL POTUCKI, Box 113, Philipsburgh, N. J. 18-19

ПАН ІЗИДОР КАРОЛЬ з Ню Йорку, ласкаво подасть мені свою адресу:
VLADIMIR MALEVICH,
1717 Sidney St., Carson Sta.,
19-20 Pittsburgh, Pa.

Михайло Іваницький з роду Ковалів, зі Стефкови, пов. Ліско, Гал. Він був у спілці бучерській з Олексом Гинтошом на Іст Пітсбурґ, Па. Прошу п. Гинтоша як і тих, що знають де пошукуваний перебуває, щоби донесли мені про се на адресу: JOHN KOWAL, Lock Box 140, Bridgeport, Pa. 18-19

Пошукую **РОЗІ ТКАЧ,** а хтоби про ню знав або вона сама, зволить зголоситися на адресу: O. WALTERS, R. R. 2, Faberg, N. Y. 19-20

ТЕОД. ГАЄВСЬКИЙ, котрого пошукувано в дрібних оголошеннях в недавних числах „Свободи" подає інтересованому свою теперішну адресу: THEO. GAJEWSKY, Furrier, 428 21st Street, Ogden, Utah. 19-20

ДЯКОУЧИТЕЛЬ іспитований, обійме посаду від 1-го лютого. Вчить і провадить хор, парафіяльну школу і уладжує театральні представлення. Ласкаві зголошення до: „DYAKONCZYTEL", c/o "Svoboda".

Анна Галидай пошукує своїх братів **ІВАНА і ЙОСИНА ГАЛИДЕЙ,** з Якубіяна, Любовна, Галичина; перед 10 роками перебували в **Cresson, Pa.** Хтоби о них знав або вони самі зволять зголоситися на адресу: **M. BAYKINS,** Manhattan Lunch, 1128 Manhattan Ave., **Brooklyn, N. Y.** 14-21

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА церков в St. Louis, Mo. потребує сейчас дякоучителя. REV. A. ULANYTZKY, 1120 Dolman St., St. Louis, Mo. 17-19

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довгих покликів).

MINERSVILLE, PA.

Співацько Драматичний Кружок відограє представленне **„ОХ, НЕ ЛЮБИ ДВОХ", в неділю, дня 30. січня 1921,** в Гай Скул на Прімрус Па. під управою дякоучителя п. Сим. Палюха. Дохід на гр.-кат. церков св. О. Николая. Початок точно о годині 6-ій вечером.

Отсим запрошуємо всі дооколичні місцевости: St. Clair, Bookron, Hechisville, Forzville і другі до численної участи. Представленне дуже гарне і поучаюче. Хто прийде, не пожалує. — КОМІТЕТ. 18-19

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

В ОКОЛИЦІ ЗДОРОВОГО МІСТА РОМ, Н. Й.

Родимці! Тепер тут можна купити фарму таньше, як в літі, зі всім, що тільки є на фармі і так само можна оглянути землю, бо сеї зими снігу нема. Хто хоче яку фарму, чи малу чи велику, то прошу писати до мене по інформації, то я кождому пораджу по братерськи, яко свій чоловік Українець. Тут в місті Ром можна купити дуже тано дім і тут є много шапів, в котрих роботи не брак. Пишіть нині до мене на адресу: 18-20

ІВАН ЛАВРУК,
306 S. MADISON, STREET,
ROME, N. Y.
Телефон 1377.